

www.ketab.ir

آشنایی با پدافند غیر عامل

تأليف: امير محمودزاده

عنوان و نام پدید آور: آشنایی با پدافند غیرعامل / محمودزاده، امیر، ۱۳۵۵ (برای) گروه پژوهشی شاخص پژوه
 مشخصات نشر: اصفهان، علم آفرین، ۱۳۸۷.
 مشخصات ظاهری: ۸۶ص: مصور، نمودار.
 شابک: ۳-۴-۹۰۷۹-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص ۷۶
 موضوع: حمله و دفاع (علوم نظامی).
 موضوع: استتار (علوم نظامی).
 موضوع: دفاع از غیر نظامیان.
 شناسه افزوده: گروه پژوهشی شاخص پژوه.
 رده بندی کنگره: ۱۳۸۷ / ۱۵ UA۹۲۰
 رده بندی دیویی: ۳۵۵/۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۵۷۴۰۸

شناسنامه کتاب

نام کتاب: آشنایی با پدافند غیرعامل
 تهیه و تدوین: امیر محمود زاده
 طرح جلد: طراحان گرافیک گویا
 نظارت بر چاپ: سید محمد نظام الدین
 نویسنده: چاپ: اول، ۱۳۸۷
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه، رقمی، ۸۶ صفحه
 لیتوگرافی: ایران صحافی: توحید
 چاپ جلد: ملامصدرا چاپ متن: مسعود
 قیمت: ۱۴۰۰ تومان
 شابک: ۳-۴-۹۰۷۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN

پیشگفتار

مطالبی که در این کتاب خواهد آمد به منظور آشنایی با اصول و روش انجام مطالعات پدافند غیرعامل تنظیم شده است.

مجموعه حاضر شامل هفت فصل است و به موضوع‌های پدافند غیرعامل در سکونتگاه‌های انسانی، تعاریف و اصطلاحات پدافند غیرعامل، اقدامات اساسی در طراحی پدافند غیرعامل، منابع دیده‌بانی، پناهگاه-جانپناه، استحکامات و مراحل اجرایی پروژه‌های پدافند غیرعامل پرداخته است.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱	پدافند غیرعامل در سکونتگاههای انسانی در طول تاریخ.....	۱
۱-۱	مقدمه.....	۱
۲-۱	تجارب ایران در خصوص پدافند غیرعامل در دورانهای مختلف.....	۲
۱-۲-۱	قبل از اسلام.....	۲
۲-۲-۱	پس از اسلام.....	۸
۳-۱	تجارب غرب در خصوص پدافند غیرعامل در دورانهای مختلف.....	۱۰
۱-۳-۱	دوران یونان باستان.....	۱۰
۲-۳-۱	دوران روم باستان.....	۱۱
۴-۱	نیاز کشورها به پدافند غیرعامل در دوران معاصر.....	۱۱
۱-۴-۱	چین.....	۱۲
۲-۴-۱	ایالات متحده آمریکا.....	۱۳
۳-۴-۱	کره شمالی.....	۱۴
۴-۴-۱	انگلستان.....	۱۴
۵-۴-۱	سوئیس.....	۱۵
۶-۴-۱	روسیه (شوروی سابق).....	۱۵
۲	تعاریف و اصطلاحات پدافند غیرعامل.....	۱۷
۱-۲	مقدمه.....	۱۷
۲-۲	تعاریف و اصطلاحات تسلیحات جنگی.....	۱۹
۳-۲	تقسیم‌بندی مواد انفجاری براساس منبع انرژی.....	۱۹
۱-۳-۲	سلاح‌های با بهره‌گیری از انرژی پتانسیل (PEW).....	۲۰
۲-۳-۲	سلاح‌ها با بهره‌گیری از انرژی جنبشی (KEW).....	۲۱
۳-۳-۲	سلاح‌ها با بهره‌گیری مستقیم از انرژی (DEW).....	۲۱

۲۱.....	۲-۴- واکنش‌های شیمیایی منجر به انفجار.....	
۲۲.....	۲-۵- خصوصیات ماده انفجاری نظامی.....	
۲۴.....	۲-۶- بمب.....	
۲۴.....	۲-۶-۱- بمب ساعتی.....	
۲۵.....	۲-۶-۲- بمب خوشه‌ای.....	
۲۶.....	۲-۶-۳- بمب لوله‌ای.....	
۲۶.....	۲-۶-۴- بمب اتمی.....	
۲۷.....	۲-۶-۵- بمب هیدروژنی.....	
۲۷.....	۲-۶-۶- بمب کثیف.....	
۲۸.....	۲-۷- انواع موشک.....	
۲۸.....	۲-۷-۱- موشک‌های هدایت شونده.....	
۳۶.....	۲-۸- تسلیحات شیمیایی و میکروبی.....	
۳۸.....	۳ اقدامات اساسی در طراحی پدافند غیرعاملی.....	
۳۸.....	۳-۱- مقدمه.....	
۳۸.....	۳-۲- مکان یابی.....	
۴۰.....	۳-۳- اعلام خطر.....	
۴۰.....	۳-۴- استار.....	
۴۱.....	۳-۴-۱- اصول استار.....	
۴۴.....	۳-۴-۲- انضباط استار.....	
۴۶.....	۳-۴-۳- روش‌های استار.....	
۴۷.....	۳-۵- اقدامات فریبده.....	
۴۸.....	۴ منابع دیده‌بانی.....	
۴۸.....	۴-۱- مقدمه.....	
۴۸.....	۴-۲- انواع دیده‌بانی.....	
۴۹.....	۴-۲-۱- دیده‌بانی مستقیم.....	

۴۹	۴-۲-۲- دیدهبانی غیر مستقیم	
۵۰	۴-۳- عوامل شناسایی	
۵۲	پناهگاه- جانپناه	۵
۵۲	۵-۱- مقدمه	
۵۳	۵-۲- درجه بندی پناهگاهها	
۵۳	۵-۲-۱- پناهگاههای درجه ۱ (شیمیایی، میکروبی و هسته‌ای)	
۵۳	۵-۲-۲- پناهگاههای درجه ۲ (پناهگاههای عمومی)	
۵۴	۵-۲-۳- پناهگاههای درجه ۳ (پناهگاه خانوادگی)	
۵۴	۵-۳- سطوح، ظرفیت و تراکم	
۵۵	۵-۴- اصول مکان‌یابی مناسب پناهگاهها	
۵۶	۵-۵- طراحی داخلی پناهگاهها	
۶۰	۵-۵-۱- ملزومات توقف طولانی در پناهگاه	
۶۰	۵-۵-۲- چگونگی ابعاد پناهگاه	
۶۱	استحکامات	۶
۶۱	۶-۱- مقدمه	
۶۲	۶-۲- تاسیسات زیرزمینی	
۶۴	مراحل اجرایی پروژه‌های پدافند غیرعامل	۷
۶۴	۷-۱- مقدمه	
۶۵	۷-۲- الزامات قانونی انجام طرحهای پدافند غیرعامل	
۶۷	۷-۳- مراحل انجام طرحهای پدافندی	
۶۷	۷-۳-۱- شناخت وضع موجود	
۶۸	۷-۳-۱-۱- شناخت و بررسی مناطق همجوار	
۶۸	۷-۳-۱-۲- شناخت کلی سایت و تاسیسات وابسته	
۶۸	۷-۳-۲- تعیین خطرپذیری تاسیسات مورد مطالعه	
۶۹	۷-۳-۱-۲- بررسی تهدیدات	

۷۰-۲-۲-۳-۷ ارزیابی اثرات خرابی تاسیسات.....

۷۰-۳-۲-۳-۷ تحلیل اقتصادی - اجتماعی آسیب‌های محتمل.....

۷۱-۳-۳-۷ ارائه طرح‌های مفهومی

۷۱-۱-۳-۳-۷ طرح‌های کالبدی.....

۷۱-۲-۳-۳-۷ طرح‌های مدیریت نیروی انسانی.....

۷۲-۳-۳-۳-۷ طرح‌های مدیریت بهره‌برداری.....

۷۲-۴-۳-۷ اولویت دهی به اقدامات پدافند غیرعامل.....

۷۲-۴-۷ مقایسه مطالعات مدیریت بحران و پدافند غیرعامل.....

۷۲-۱-۴-۷ نقاط افتراق مطالعات مدیریت بحران و پدافند غیرعامل.....

۷۴-۲-۴-۷ نقاط اشتراک مطالعات مدیریت بحران و پدافند غیرعامل.....

۷۶-..... منابع

مقدمه

تاریخ زندگی بشر همواره با تهدیداتی روبرو بوده است که دست ساخته‌ها، سرمایه‌های معنوی و حتی جان او را به مخاطره می‌اندازد. از این منظر تلاش آدمیان برای بقاء، آنها را ناگزیر به تجهیز در برابر تهدیدات کرده است. فرآیندی که ایمنی نامیده می‌شود ممکن است براساس حوزه تاثیر تهدید، نوع تهدید و یا حوزه اقدام برای مقابله با تهدید تقسیم‌بندی شود. براساس نوع تهدید، می‌توان تهدیدات طبیعی و یا انسان‌ساز را متصور بود. اتفاقاتی مانند سیل، طوفان و زلزله نمودهایی از تهدید طبیعی هستند. انفجار یک انبار یا نشت مواد سمی از یک کارخانه نمونه‌هایی از تهدیدات غیرطبیعی هستند. از منظر حوزه اقدام برای کاهش اثرات سه بخش اصلی قابل تصور است که شامل اقدامات پیشگیرانه، اقدامات مقابله‌ای و اقداماتی برای بازگرداندن وضعیت ناحیه به شرایط قبل از حادثه می‌باشد.

پدافند غیرعامل شامل مجموعه‌ای از اقدامات است که بدون درگیری مستقیم اثر تهدیدات محتمل را کاهش می‌دهد. بنابراین اقداماتی که تحت عنوان پدافند غیرعامل نام گرفته‌اند بیشتر در حوزه اقدامات پیشگیرانه و اقدامات برای بازگرداندن اوضاع به حالت عادی، قرار می‌گیرند. تفکیک و نام‌گذاری این مجموعه اقدامات در دسته‌ای جداگانه و علاوه بر تفکیکی که برای حوزه‌های اقدامات صورت گرفت، نشان از اهمیت ویژه اقدامات پدافند غیرعامل در ایجاد ایمنی دارد. این اهمیت ریشه در بازدارندگی و هزینه ناچیز آن نسبت به مقابله مستقیم با تهدید دارد. تعریف پدافند غیرعامل در ادبیات این علم به این صورت است:

"مجموعه اقداماتی که با رویکرد غیر شروع کننده برای کاهش احتمال یا کمینه کردن اثرات خرابی ناشی از تهدید صورت می‌گیرد، پدافند غیرعامل نام دارد". به این ترتیب در یک نبرد نظامی اقداماتی مانند استار و اختفاء در جمله اقدامات پدافند غیرعامل قرار می‌گیرند.